

Consumptiegoederen en ontbossing

Een analyse van de EU-import van grondstoffen die illegale ontbossing versterken

Nederland is de grootste importeur van producten die leiden tot illegale bos vernietiging

De helft van de tropische ontbossing sinds 2000 is veroorzaakt door het illegaal kappen van bossen voor commerciële landbouw. Uit nieuw onderzoek van Fernⁱ dat hier wordt samengevat, blijkt dat binnen de EU Nederland de grootste importeur is van producten die zijn geproduceerd op illegaal ontbost land. Het rapport toont berekeningen in termen van verloren bosareaal, evenals de waarde van de verhandelde goederen.

In het onderzoek wordt geschat dat in 2012 de EU 6 miljard euro importeerde aan soja, rundvlees en palmolie, geproduceerd op land dat in tropische gebieden illegaal ontbost is.ⁱⁱ Tussen 2000-2012 werd een geschat areaal van 2,4 miljoen hectareⁱⁱⁱ land illegaal ontbost om rundvlees, leer, palmolie en soja te leveren aan de EU.

Van alle illegale landbouwgrondstoffen die internationaal verhandeld worden gaat een kwart naar de EU. Dit omvat onder andere 27 procent van alle soja, 18 procent van alle palmolie, 15 van al het rundvlees en 31 procent van al het leer. Nederland, Groot-Brittannië, Duitsland, Italië en Frankrijk zijn de grootste verbruikers van deze grondstoffen uit illegale bronnen en zijn in geld uitgedrukt gezamenlijk verantwoordelijk voor driekwart van de EU-import.

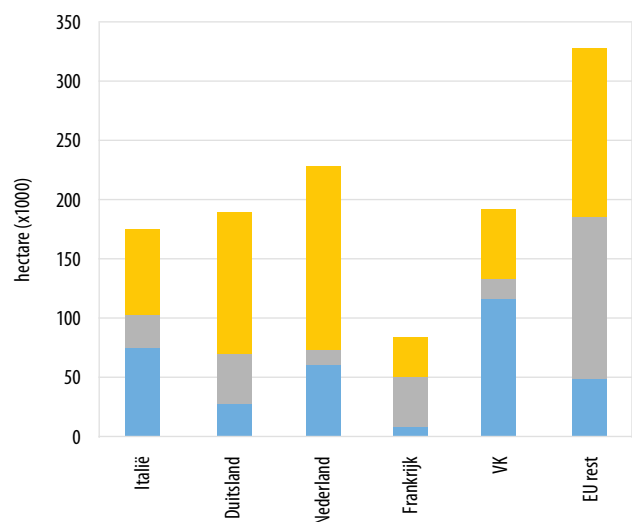
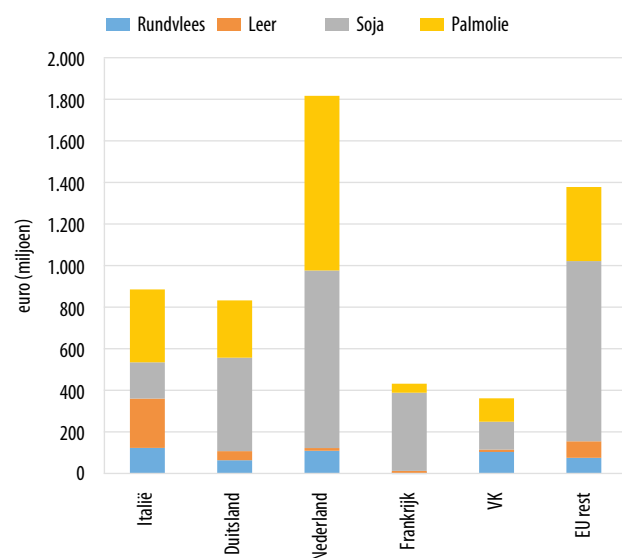
In **Nederland**, dat in Europa veruit de grootste bestemming is voor deze exportproducten (verantwoordelijk voor een derde van de waarde van EU-importen) is palmolie het belangrijkste importproduct. Ook in **Duitsland** domineert palmolie de illegale voetafdruk van ontbossing. In **Italië**, het land van designerschoenen en handtassen, domineert leer. Het zal niet verbazen dat **Frankrijk**, de grootste landbouwproducent van de EU, met name soja invoert voor het bijvoeren van dieren uit de veeteelt. In **Groot-Brittannië**, waarvan de inwoners in Frankrijk bekend staan als *rosbifs*, is rundvlees het belangrijkste product uit illegale bronnen.

Waar komen deze illegale goederen vandaan?

Meer dan de helft van het totale landoppervlak dat door de EU-import illegaal ontbost wordt, ligt in Brazilië, een kwart in Indonesië (zie afbeelding 4).

In Indonesië wordt de ontbossing voornamelijk veroorzaakt door de export van hout en de aanleg van oliepalimplantages. Meerdere onderzoeken hebben aangetoond dat minstens 80 procent van deze activiteiten illegaal is.^{iv} In Brazilië, waar soja en veeteelt verantwoordelijk zijn voor vrijwel alle ontbossing, hebben wetenschappelijke onderzoeken aangetoond dat 90 procent van de ontbossing voor deze grondstoffen

Afbeeldingen 1 en 2: Geschatte bruto-import van landbouwgrondstoffen, afkomstig uit illegale ontbossing, uitgedrukt in geld (links) en in aantal verloren gegane hectares, in 2012. De brutocijfers hebben betrekking op directe import uit landen met tropische bossen. In afbeelding 2 is leer weggelaten om dubbel telling met rundvlees uit te sluiten

"In 2012 importeerde de EU 6 miljard euro aan soja, rundvlees en palmolie, geproduceerd op land dat in tropische gebieden illegaal ontbost is"

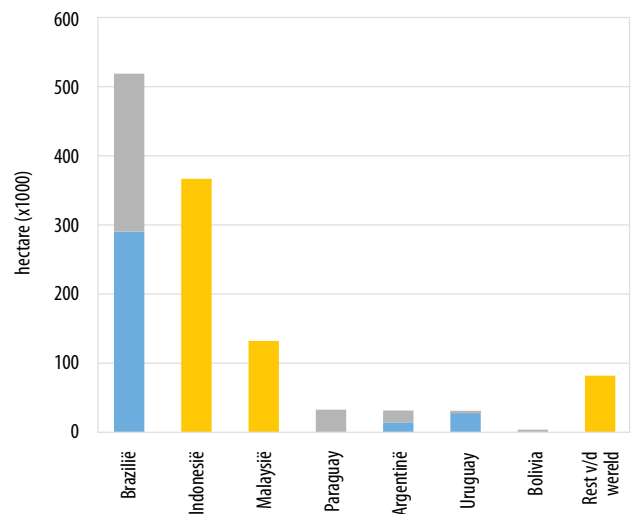
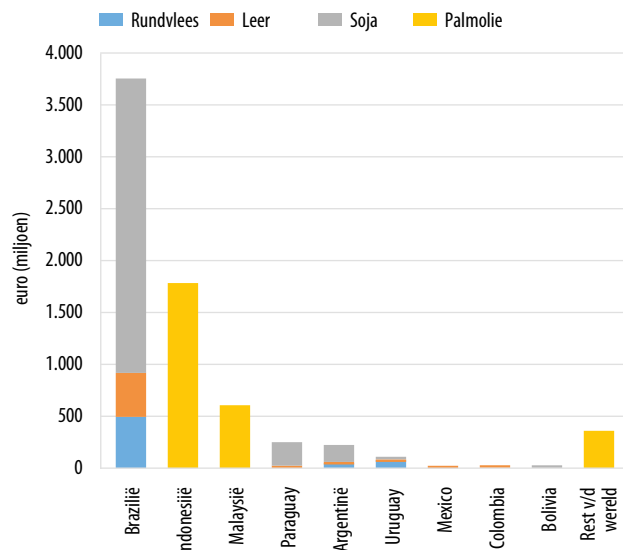
in het Braziliaans Amazonegebied tussen 2000 en 2009 illegaal was.^v

Brazilië en Indonesië zijn zeker niet de enige landen die te lijden hebben onder ontbossing. Er is bewijs van grootschalige schending van regels in het omzetten van bossen in commerciële landbouwgronden in de meeste landen waar tropisch bos verloren gaat.^{vi} Landen zoals Kameroen, de Republiek Congo, Gabon, Papoea-Nieuw-Guinea, Laos en Cambodja lijken in de nabije toekomst belangrijker te worden als leveranciers van landbouwgrondstoffen uit illegale ontbossing. In veel gevallen zijn projecten illegaal, omdat het recht om het land te ontginnen op illegale wijze uitgegeven of verkregen is. En zelfs als die rechten legitiem zijn, overtreden bedrijven tijdens de ontwikkeling van het land vaak de regels en de contractvoorwaarden, zoals door het ontginnen van meer land dan was toegestaan, of door het niet nakomen van betalingsverplichtingen aan lokale gemeenschappen of de overheid.

Naast de effecten die dit heeft op het milieu, stimuleert deze ongebreidelde illegale ontbossing corruptie en leidt ze tot geweld, schending van mensenrechten en verlies van inkomstenbronnen. Mensen die illegale ontbossing proberen te stoppen zijn bedreigd, aangevallen of zelfs vermoord.

Afbeeldingen 3 & 4: EU-import van grondstoffen afkomstig uit illegale ontbossing in 2012, per land van oorsprong/grondstof, uitgedrukt in termen van waarde (links) en bosareaal (rechts) (schatting van mediaan, netto-import). In afbeelding 4 is leer weggelaten, om dubbel telling met rundvlees uit te sluiten.

Een palmolieplantage bij Manokwari in de Indonesische provincie West-Papua

© Ardiles Rante / Greenpeace

Lokale bevolking protesteert tegen een SABL vergunning voor landconversie voor commerciële landbouw in Papua Nieuw Guinee

© Paul Hilton / Greenpeace

Aanbevelingen voor het beëindigen van de rol van de EU bij de versterking van ontbossing

De resultaten van het Fern-rapport geven aan dat als de EU wil slagen in het stoppen van ontbossing^{vii}, het een oplossing moet vinden voor de grootschalige illegale ontbossing. Verrijkende beloften van het bedrijfsleven over een totaalverbod op ontbossing ('zero deforestation') hebben aangetoond dat bedrijven bereid zijn om aandacht te geven aan ontbossing. Bedrijven zullen het echter moeilijk hebben om te voldoen aan hun beloftes tot geen ontbossing in een omgeving waar illegaliteit hoogtij viert en elke vorm van bestuur ontbreekt. Overheden moeten regels instellen om illegale importen te verminderen en op die manier een eerlijk speelveld creëren.

Om te beginnen zou de EU-wet voor het stoppen van de import van hout en houtproducten uit illegale bronnen, de EU-houtverordening, uitgevoerd en gehandhaafd moeten worden zodat die ervoor zorgt dat hout uit bossen die op illegale wijze zijn omgevormd tot landbouwgrond effectief van de markt wordt geweerd.

Met de nieuwe druk op tropische bossen, als gevolg van een toenemende vraag naar grondstoffen, is het nodig om een breder EU-actieplan te ontwikkelen en te implementeren om ontbossing door commerciële landbouw te stoppen en rechten te respecteren.

OPMERKING: Fern zal op 30 maart 2015 een reeks rapporten publiceren (beschikbaar via www.fern.org/EUDrivers) met aanbevelingen voor de EU om ontbossing te stoppen en rechten te respecteren. Hierbij ligt de nadruk op het EU-beleid ten aanzien van klimaat en energie, handel, financiën, duurzame consumptie en ontwikkelingssamenwerking. Samen vormen deze documenten een alomvattend actieplan voor de EU.

FERN office UK, 1C Fosseyway Business Centre, Stratford Road, Moreton in Marsh, GL56 9NQ, Engeland

FERN office Brussels, Rue d'Edimbourg, 26, 1050 Bruxelles, België

www.fern.org

I Stolen Goods: The EU's complicity in illegal tropical deforestation, Fern, maart 2015, www.fern.org/stolen_goods.

II Range EUR 3.8 billion to EUR 7.9 billion.

III Stolen Goods: The EU's complicity in illegal tropical deforestation, Fern, maart 2015, www.fern.org/stolen_goods.

IV Lawson S., Consumer Goods and Deforestation: An Analysis of the Extent and Nature of Illegality in Forest Conversion for Agriculture and Timber Plantations, Forest Trends, september 2014.

V Stickler, Claudia M., Daniel C. Nepstad, Andrea A. Azevedo en David G. McGrath. 2013. "Defending Public Interests in Private Lands: Compliance, Costs and Potential Environmental Consequences of the Brazilian Forest Code in Mato Grosso."

VI Lawson S., Consumer Goods and Deforestation: An Analysis of the Extent and Nature of Illegality in Forest Conversion for Agriculture and Timber Plantations, Forest Trends, september 2014.

VII www.fern.org/stolen_goods